

JPN 329
BİLİŞSEL DİL BİLİM
AÇISINDAN JAPONCA

4. HAFTA

TEMEL BİLİŞSEL YETİLER

「基本的な認知能力」 (TEMEL BİLİŞSEL YETİLER)

- ▶ Bilişsel dilbilimde, dilin, insanın sahip olduğu genel bilişsel yetileri ve bilişinin işleyişini yansıttığı düşünülmektedir. Yani genel bilişsel yetilerin, bizlerin dil edinimimizi ve kullanımımızın temelini oluşturduğu düşünülmektedir.
- ▶ Üç temel bilişsel yeti karşılaştırma, genelleme ve ilişkilendirme.

(Momiya, 2010:1)

Karşılatırma Bilişsel Yetisi 「比較という認知能力」

- ▶ Karşılaştırma; iki ya da daha fazla nesnenin/konunun herhangi bakış açısı ile gözleme ve çözümlenmesine göre benzerlik ve farklılıklarını belirlemektir. Buna karar verecek bilişsel yeti insanda bulunmaktadır.
- ▶ Bir ürünün fiyatı ya da kalitesi gibi özelliklerini karşılaştırmak
- ▶ Bir hayvanın büyük ya da küçük olması gibi özelliklerini karşılaştırmak

(Momiya, 2010:1-2)

Genelleme Bilişsel Yetisi 「一般化という認知能力」

- ▶ İnsanlar günlük yaşamlarında farkında olmadan kişisel deneyimlerine göre genelleme yapmaktadır.

(Momiya, 2010:3)

DENEYİME DAYALI GENELLEME ÖRNEKLERİ

1. 山手線の8時新宿発の電車はととても混んでいる。
2. 山手線の通勤時の電車はととても混んでいる。
3. 東京の通勤時の電車はととても混んでいる。
4. 日本の通勤時の電車はととても混んでいる。

(Momiya, 2010:3)

İLİŞKİLENDİRME BİLİŞSEL YETİSİ 「関連付けという認知能力」

- ▶ İnsanlar dünyadaki farklı nesne ve olayları ayrı ayrı anlamak yerine, herhangi bir açıdan ilişkilendirerek algılamaktadır.
- ▶ Dilde görülen ilişkilendirmenin temeli «ses» ve «anlam» ilişkisidir.

(Momiya, 2010:6)

Özet

Üç temel «karşılaştırma, genelleme, ilişkilendirme» bilişsel yetisi insanda var olan ve dilde de önemli görevleri olan yetilerdir.

KAYNAKÇA

Momiyama, Yōsuke, (2010), **Ninchi Gengogaku Nyūmon**, Kenkyūsha.